

EKOLOŠKA UDRUGA „EKO-KARAŠICA“
Ulica Petra Zrinskog 23, Belišće
OIB: 51747945037
Belišće, 19. kolovoz 2024.

OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
UPRAVNI ODJEL ZA PROSTORNO
UREĐENJE, GRADITELJSTVO I
ZAŠTITU OKOLIŠA
Pročelnik
Trg Lava Mirskog 1/1
31 000 Osijek

PREDMET: Predstavka na izdavanje Dozvole za gospodarenjem otpadom tvrtki Livit d.o.o. i zahtjev za poništenjem ili ukidanjem iste
- dostavlja se;

Poštovani,

dana 1. kolovoza 2024. godine na web stranicama Registra dozvola i potvrda za gospodarenjem otpadom (<https://regdoz.azo.hr/>) saznali smo da je tvrtki Livit d.o.o., Zagreb, Zavrtnica 17, OIB: 35264381113, ponovno izdana Dozvola za gospodarenjem otpadom (u daljnjem tekstu: Dozvola) na lokaciji Belišće, Starovalpovački put 65a, k.č.br.511/1, k.o. Valpovo, od strane Osječko-baranjske županije Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša, KLASA: UP/I°-351-02/24-01/8; URBROJ: 2158-16/33-24-8, 11.srpnja 2024. godine.

Naime, gore navedeni odjel je istoj tvrtki dana 8. travnja 2024. godine je ukinuo prijašnju Dozvolu o gospodarenju otpadom temeljenu na zahtjevu i dokumentima Državnog inspektorata, Područnog ureda Osijek, Ispostave u Našicama (u daljnjem tekstu: Inspektorat) s obzirom na utvrđene nepravilnosti u radu i nebrojenih žalbi građana na neugodne mirise (smrad) i onečišćenje zraka koje se širi gradom Belišćem i Valpovom iz postrojenja predmetne tvrtke. Također Inspektorat donio je dva rješenja uključujući i naredbu privremene obustave obavljanja djelatnosti gospodarenja otpadom te usklađivanja rada s uvjetima propisanim u Dozvoli, pri čemu je svakako značajna okolnost kako tvrtka Livit d.o.o. nije prestala s preradom otpadnog mulja (nestabilizarnog) niti postupila sukladno naredbama Inspektorata. S tim u svezi, 11. listopada 2023. godine Inspekcija zaštite okoliša Državnog inspektorata podnijela je zahtjev Osječko-baranjskoj županiji da se tvrtki Livit d.o.o. ukine Dozvola gospodarenjem otpadom, što je i provedeno i Dozvola je ukinuta 8. travnja 2024. godine.

Na osnovu izdane Odluke Inspektorata obavljena su mjerenja kvalitete zraka koja su napravljena prema Zakonu o zaštiti zraka (NN 127/19, 57/22) provedena pokraj lokacije tvrtke Livit d.o.o. Zagreb i za sumporovodik su pokazala da je bilo 39 prekoračenja (vrijeme usrednjavanja 1 sat) granične vrijednosti koja ne smije biti premašena više od 24 puta u godini. Obzirom na onečišćenje zraka sumporovodikom

iznad dopuštenih vrijednosti, zrak u gradu Belišću proglašen je II. kategorijom i Gradu je izdana obveza donošenja akcijskog plana za poboljšanje kvalitete zraka.

Tvrtka Livit ne vodi evidenciju o količinama nastalog otpada u elektroničkom registru mrežne aplikacije kojom se registriraju tokovi otpada na području Republike Hrvatske (e-ONTO).

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja je 15. svibnja 2023. godine poslalo predstavku Saborskom odboru za zaštitu okoliša i prirode, na zahtjev udruge „Eko-Karašica“, u kojem je navedeno da je tvrtki Livit d.o.o. odbijen zahtjev za ukidanje statusa otpada za kompozitni materijal nastao obradom mulja jer nije dostavljena sva potrebna dokumentacija, kao i žalba na rješenje Inspektorata o uklanjanju nedozvoljenog skladištenja otpadnog mulja.

Zbog utvrđenih nepravilnosti koje su detektirane i potvrđene unazad dvije godine, doneseno je rješenje o ukidanju dozvole za gospodarenje otpadom tvrtki Livit d.o.o. na lokaciji u Belišću koju je izdala Osječko-baranjska županija 8. travnja 2024. godine na zahtjevu i dokumentima Državnog inspektorata.

Nakon toga isto je rješenje, pretpostavljamo uslijed žalbe, proslijeđeno na daljnje postupanje u Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Upravu za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom, Sektor za održivo gospodarenjem otpadom, Služba za dozvole i prekogranični promet otpadom, koje je trebalo isto rješenje potvrditi.

Tijekom 2024. godine i nakon ukidanja dozvole zbog nastavka neugoda uzrokovanih mirisom u Belišću, održani su i mirni prosvjedi građana i to 24. svibnja, 04. lipnja i 18. srpnja 2024. godine. Udruga „Eko-Karašica“ također je zbog ove problematike organizirala Performans pod nazivom “Piknik u smradu“ 29. lipnja 2024. godine gdje je ukazivala na problem s kojim se građani svakodnevno susreću i tijekom ovog performansa dopirao je neugodan miris iz pogona tvrtke Livit d.o.o. koja je neometano radila, premda joj je u to vrijeme Dozvola bila ukinuta, a nova još nije bila donesena i pravomoćna.

Nažalost, građani Belišća i Valpova, umjesto da su dočekali rješenje za suzbijanje neugodnih mirisa i smrada, jer tvrtka Livit d.o.o. niti u jednom trenutku nije obustavila rad prerade otpadnog mulja iz čijeg pogona se osjete neugodni mirisi, dobili su vijest o izdavanju nove Dozvole tvrtki Livit d.o.o.

Sukladno članku 26. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 144/20), kao udruga građana podnosimo predstavku na Dozvolu za gospodarenjem otpadom na lokaciji Belišće, Starovalpovački put 65a, k.č.br.511/1, k.o. Valpovo, od strane Osječko-baranjske županije Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša (u daljnjem tekstu: Upravni odjel) , KLASA: UP/I°-351-02/24-01/8; URBROJ: 2158-16/33-24-8, 11.srpnja 2024. godine. *Tražimo žurno i u što hitnijem roku ukidanje navedene Dozvole iz slijedećih razloga:*

Upravni odjel povrijedio je odredbu Zakona o općem upravnom postupku (NN 47/09,110/21) članak 6., stavak 3. jer pri svome postupanju nisu vodili računa o šteti prema trećim osobama i da nije u protivnosti s javnim interesom, a građani Belišća i Valpova mislimo da su u ovom slučaju ipak značajan javni interes.

Prilozi navedeni u Dozvoli nisu nigdje razvidni, a sastavni su dio Dozvole na koji se Upravni odjel poziva, niti je naznačeno da se radi o dokumentima sukladno Zakonu o općem upravnom postupku (NN 47/09,110/21) članak 11., stavak 2., osim Ugovora o usluzi korištenja kolne vage.

Elaborat koji je također sastavni dio nije napravljen sukladno struci i pažnjom dobrog stručnjaka jer nije razvidno tko ga je sačinio, niti ima ovlašteno rješenje, pečat i imena ovlaštenih osoba kao i tvrtke koja ga je izradila, a Upravni odjel konstatira u Obrazloženju da je EGO verzija 1, izrađen u skladu sa Zakonom i Pravilnikom, u ovom slučaju se vodilo računa samo o Zakonu o gospodarenju otpadom, a o Zakonu o obveznim odnosima, Pravilniku komora ovlaštenih stručnjaka nije, te se ovo smatra postupovnim propustom.

Nakon svih navedenih nepravilnosti i kontinuiranog nesnosnog smrada koji se širi Valpovom i Belišćem koji kontinuirano prijavljuju građani Belišća i Valpova te s čime svim navedenim je OBŽ upoznata, dakle unatoč svemu tome Osječko-baranjska županija 11. srpnja 2024. izdaje novu dozvolu tvrtki Livit d.o.o. za gospodarenje otpadom na osnovu dokumentacije koju je tvrtka dostavila i iz kojih postavljamo upite i zaključujemo sljedeće:

- mjerenje tvrtke METROALFA d.o.o. – LME, Zagreb iz rujna 2023. godine a koje je provedeno od 05.-07. rujna 2023. godine i napravljen je Izvještaj o određivanju karakterističnog mirisa u vanjskom zraku za nepokretni izvor. Navedeno mjerenje naručio je sam LIVIT d.o.o. kao potencijalni onečišćivač, a trajalo je samo dva dana u godini te u mogućim kontroliranim uvjetima za samog potencijalnog onečišćivača što držimo nedovoljno objektivnim/transparentnim dokazom.
Ovo napominjemo posebno jer je nemoguće ne uzeti u obzir mjerenje koje je naložio Inspektorat i koje je napravljeno prema Zakonu o zaštiti zraka (NN 127/19, 57/22) i provedeno pokraj lokacije tvrtke Livit d.o.o. Zagreb u dužem vremenskom trajanju, a koje pokazuje i povišene koncentracije sumporovodika u zraku;
- da je mjerenjem tvrtke METROALFA d.o.o. – LME, Zagreb iz rujna 2023. godine, koje je naručio potencijalni onečišćivač i koje je provedeno od 5.-7. rujna 2023. godine, dakle u samo dva/tri dana, u bitnom utvrđeno:
  1. postojanje KARAKTERISTIČNOG KONTINUIRANOG mirisa JAKOG INTENZITETA uz izvor mirisa,
  2. da je rasprostiranje navedenog mirisa postrojenja za obradu mulja lokalnog karaktera, te
  3. da rasprostiranje perjanice nije obuhvatilo gusto naseljene stambene objekte okolnog naselja u sklopu grada Belišća i grada Valpova.

Posebno napominjemo da je utvrđeno pod točkom 3. u Izvještaju o utvrđivanju mirisa tvrtke METROALFA d.o.o. – LME, Zagreb, neistina, odnosno lažna (krivo utvrđena) činjenica na kojoj se kao takvoj temelji i nova dozvola što smatramo nedopustivim pa i protuzakonitim.

- Za smanjenje pojave neugodnih mirisa kako je navedeno u elaboratu tvrtke Livit d.o.o. nije tražen nikakav dokaz o upotrebi mikrobiološkog pripravka na način da se vidi upotrijebljena količina utrošenog pripravka na godišnjoj razini koji bi neutralizirao neugodne mirise prema navodima iz elaborata. Nas zanima da li je taj pripravak upotrijebljen, u kojoj količini i ako je zašto nije djelotvoran jer postoji niz prijava i prosvjeda građana zbog neugodnosti uzrokovan mirisom iz tvrtke Livit i tijekom 2024. godine;
- Prema elaboratu oporabljeni materijal će se strogo kontrolirati na tražene parametre konačnog proizvoda (parametri koje mora zadovoljiti konačni proizvod nisu nigdje navedeni u elaboratu). Pravilnik o odlagalištima otpada NN 4/2023 navodi da otpad podliježe ispitivanju sukladnosti u članku 11., a odnosi se na količinu ukupnog organskog ugljika tj. graničnih vrijednosti za neopasni otpad, mjerenja koja to dokazuju nisu napisana kao zahtjev pri izdavanju Dozvole;
- Prema elaboratu na lokaciji će se skladištiti neopasni otpad za dnevne potrebe od 263 t/dnevno, a prema opisu metoda obavljanja tehnoloških procesa u tom istom elaboratu, najveći tehnološki kapacitet procesa oporabe otpada na dnevnoj bazi je 120 t/dnevno. Zašto je moguće skladištenje mulja (komunalnog i industrijskog) od 263 t/d, kada je kapacitet prerade 120 t/d jer zaprimljeni mulj nije moguće preraditi na dnevnoj bazi i može i na taj način doći do pojačanog razvoja neugodnih mirisa ;
- Prema navodima iz dozvole napravljen je očevid lokacije građevine i napravljen je zapisnik kojim su ispunjeni uvjeti za obavljanje djelatnosti od strane OBŽ pa tako i uvjet (str. 10 elaborata) da će oporabljeni materijal tj. „Biološki stabiliziran materijal kojim će se ukinuti status otpada će se trakastim transporterom usipati u vozilo ili će se privremeno skladištiti na plato gotovog proizvoda uz postrojenje“ (slike platoa gotovog proizvoda od 23. kolovoza 2023. i od 06. kolovoza 2024. godine koje pokazuju da se gotovi proizvod kontinuirano skladišti na plato pored postrojenja a ne samo povremeno;
- U elaboratu su navedene vrste pepela na koje se ne odnosi HTO 23/002 i Ministarstvo zaštite okoliša je navelo da se samo otpad k.br. 10 01 02 (otpadni pepeo), može koristiti za upotreba, a ne i ostale vrste pepela koje su navedeni u elaboratu koji je sastavni dio nove Dozvole. Nas zanima zašto je novom dozvolom dozvoljena proizvodnja i RECIT – ERK 01 i RECIT – ERK 02 jer je prijašnjim rješenjem Ministarstva bio dozvoljen samo RECIT – ERK 02;
- Tvrtki Livit d.o.o. prvu dozvolu za gospodarenje otpadom OBŽ je izdala u svibnju 2022. godine i već tada se tvrtka LIVIT-a obvezala u svojem elaboratu da će ishoditi upis svog produkta RECIT – ERK 01 u Upisnik očevidnika za ukidanje statusa otpada. Tvrtka Livit ne samo da je cijelo to vrijeme do danas radila protuzakonito vezano za svoj „produkt“ RECIT – ERK 01, što je utvrđeno nizom rješenja Inspektorata, već do danas nije ishodila upis tog produkta u navedeni Upisnik. Tim više OBŽ nije ovakvu činjenicu smjela zanemariti i izdati

potpuno NOVU dozvolu u kojoj ponovno navodi isti produkt RECIT – ERK 01 za koji Livit već više od 2 godine nema legalnost rada, a unatoč tome cijelo to vrijeme, pa i sada, „uredno“ radi. Samo ova činjenica je dokaz da se radi o tvrtki koja kontinuirano više od dvije godine ne radi sukladno već izdanoj Dozvoli za gospodarenje otpadom i kao takvoj smatramo da OBŽ nije smjela istoj tvrtki za isti produkt na istoj lokaciji dati NOVU dozvolu (pogotovo dok se „stara“ nalazi u postupku ukidanja po žalbi pred resornim ministarstvom).

- opisanim postupanjem OBŽ prilikom donošenja nove Dozvole istoj tvrtki, za istu stvar/produkt, na istoj lokaciji i to samo par mjeseci nakon što je OBŽ prethodnu Dozvolu toj tvrtki ukinula na zahtjev Inspektorata, brojni građani Belišća i Valpova koji posljednje tri godine prijavljuju širenje nesnosnog i neizdrživog smrada s lokacije postrojenja Livita d.o.o. mjerodavnim institucijama, stavljaju se u poziciju pravne nesigurnosti, neizvjesnosti i nezaštićenosti. Ovo posebno ako se uzme u obzir činjenica da je građanima Belišća i Valpova unazad zadnje tri godine uslijed širenja smrada narušena kvaliteta života, što ne poriču niti lokalne vlasti navedenih gradova.
- činjenica je da nastavak rada trgovačkog društva LIVIT d.o.o. na način kako to radi unazad više od 3 godine dovodi do nesnosnog i gotovo svakodnevnog smrada (dakle onečišćenja zraka) koji se širi s navedene lokacije u Belišću na gusto naseljene objekte u Belišću i Valpovu čime se teško narušava kvaliteta života građana Belišća i Valpova, te uslijed čega postoji opravdana bojazan građana da isto utječe i na njihovo zdravlje. S tim u vezi navodimo da Europska agencija za okoliš (EEA) upozorava da onečišćenje zraka ostavlja svakodnevne posljedice na čovjeka te da, unatoč tome što su razdoblja s najvišim onečišćenjem njegove najočitije posljedice, dugoročna izloženost manjim dozama predstavlja veću prijetnju ljudskom zdravlju (Kvaliteta zraka u Europi — izvješće za 2017. godinu).
- U RH je pravo na zdrav okoliš zaštićeno Ustavom, u kojem se u Glavi III. (Zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda) u čl. 70. određuje da svatko ima pravo na zdrav život i da država osigurava uvjete za zdrav okoliš te da je svatko dužan, u sklopu svojih ovlasti i djelatnosti, osobitu skrb posvećivati zaštiti zdravlja ljudi, prirode i ljudskog okoliša. Slijedom ove Ustavne odredbe smatramo da je i OBŽ dužna u sklopu svojih ovlasti prilikom provođenja upravnog postupka izdavanja Dozvole za gospodarenje otpadom bila (i je) dužna osobitu pažnju i skrb posvetiti zaštiti zdravlja ljudi, prirode i ljudskog okoliša što zbog već opisane situacije smatramo da je ovdje propušteno. *S tim u vezi i napomena: značajna prekretnica u razvoju ljudskih prava dogodila se u listopadu 2021. godine kada je Vijeće za ljudska prava UN-a usvojilo rezoluciju kojom se po prvi puta na međunarodnoj razini prepoznaje pravo na čist, zdrav i održiv okoliš kao ljudsko pravo;*
- Prema Radu koji je objavljen 2012. godine („SEWAGE-SLUDGE STABILIZATION WITH BIOMASS ASH“, autora Primož Pavšić, Danijel Oštir², Ana Mladenović³, Sabina Kramar^{3,4}, Matej Dolenc⁴, Peter Bukovec⁵; (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://mail.imt.si/izvodi/mit133/pavsic.pdf), radi se o miješanju komunalnog i industrijskog mulja tvornice papira

VIPAP dd i pepela iz biomase, a ne ostalih vrsta pepela kako je navedeno u elaboratu tvrtke Livit d.o.o.. Za nastanak stabilnog kompozitnog materijala, odnos miješanja navedenog mulja i pepela iz biomase, a ne ostalih vrsta pepela, je 1:1 koji ne predstavlja opasnost za okoliš prema navedenom istraživanju.

Slijedom svega gore navedenog, zahtijevamo i molimo da se:

1. *Poništi ili ukine sukladno članku 129. Zakona o općem upravnom postupku (NN 47/09, 110/21) žurno i u što hitnijem roku Dozvola za gospodarenjem otpadom na lokaciji Belišće, Starovalpovački put 65a, k.č.br.511/1, k.o. Valpovo, od strane Osječko-baranjske županije Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša (u daljnjem tekstu: Upravni odjel) , KLASA: UP/I°-351-02/24-01/8; URBROJ: 2158-16/33-24-8, 11.srpnja 2024. godine tvrtki Livit d.o.o., Zagreb, Zavrtnica 17, OIB: 35264381113;*
2. provede javna rasprava i savjetovanje sa zainteresiranom javnošću kao novi dokazi koji se nisu uzeli u obzir u trenutku donošenja nove Dozvole za gospodarenjem otpadom;
3. otvori javno savjetovanje sa donositeljima odluka u ovoj stvari Osječko-baranjskom županijom i Ministarstvom zaštite okoliša i zelene tranzicije u cilju provedbe kvalitetnih rješenja;
4. provedu mjerenja kvalitete zraka i uzmu u obzir svi parametri relevantni u dvomjesečnom periodu, a ne u roku od dva dana (Zakon o zaštiti zraka članak 36. u svezi sa člankom 9., stavkom 1., točka 31. (NN 57/22)).

S poštovanjem,

Ekološka udruga EKO-

KARAŠICA

Važno za napomenuti:

U nastavku prilažemo stručne članke znanstvene zajednice relevantne za ovaj problem.

„**Onečišćenje neugodnim mirisima**“, Lidija Runko Luttenberger; Nino Peršić
Prema navedenim autorima smrad se općenito smatrao neprijatnim, ali bezopasnim. Postoji međutim dokaz da postojana izloženost neugodnim mirisima može izazvati štetna djelovanja koja značajno prerastaju običnu neugodu, a odnose se na fizičko zdravlje i psihološke učinke. Ljudi u takvim zajednicama mogu patiti od glavobolja, vrtoglavice, nadražaja grla i očiju, mučnine, povraćanja, nesanice, smanjenog apetita, respiratornih problema, anksioznosti, napetosti, nervoze, bijesa, frustracije, umora i problema sa spavanjem. Psihološki učinci dovode do onih fizičkih, primjerice; stres od

izloženosti mirisima uzrokuje nemir kod ljudi što može utjecati na povišeni krvni tlak. Sve nabrojano doprinosi smanjenju kvalitete života, dakle ima društvene i moguće ekonomske posljedice primjerice u pogledu djelatnosti turizma ili pada vrijednosti nekretnina.

Sumporovodik prema literaturi je bezbojni zapaljiv plin s karakterističnim mirisom na pokvarena jaja i ubraja se u plinovite iritante. Njegovi zdravstveni učinci mogu varirati ovisno o razini i trajanju izloženosti. Ponovljeno izlaganje može rezultirati zdravstvenim učincima koji se javljaju na razinama koje su se prethodno tolerirale bez ikakvog učinka. Niske koncentracije iritiraju oči, nos, grlo i dišni sustav (npr. peckanje/suzenje očiju, kašalj, otežano disanje). Astmatičari mogu imati poteškoće s disanjem. Učinci mogu biti odgođeni nekoliko sati, ponekad i nekoliko dana, kada se radi u niskim koncentracijama. Ponovljena ili produljena izloženost može uzrokovati upalu očiju, glavobolju, umor, razdražljivost, nesanicu, probavne smetnje i gubitak težine.